

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55-40, József 68-88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP

Előfizetési árak: Egész évre 110 K.
Félévre 60 K. Negyedévre 30 K.
Egyes szám ára — — — 3 korona.

Budapest, 1921.

II. évfolyam 38. szám.

Vasárnap, szeptember 18.

A tekintetes vármegye. Irta Basity József.

Hát van, aki csodálkozik azon, hogy a vármegye-
oduk baglyai tiltakoztak? Hát van, aki ezt a tiltakozást
nem látta előre?

Úgy jártak az új vármegye tervezői, mint a fiatal
orvos, aki egy régi eldugott faluba került. Hogy sorra-

járta a beszögezett, jól körültömködött ablakú házakat,
bizony jól orroncsapta a sosem újított, fülledt, ájult,
poshadt «levegő».

— Ez kész betegség, — szól — miért nem nyit-
nak ajtót, ablakot, miért nem szellőztetnek? Levegő, nap-
fény, — ez az élet, szín, erő.

— Jaj, nem lehet, uram — szóltak a sápadt, kehes
alakok — «cug»-ot kapunk, belebetegszünk, tönkre-

Soós Károly altábornagy szemleltja az újszegedi háromszögben. (Till Viktor felvétele.)

Somogyi Szilveszter Szeged polgármestere üdvözli Soós Károly altábornagyot az újszegedi hídon. 1. Somogyi Szilveszter pol-
gármester. 2. Soós Károly altábornagy. 3. Kószó István nemzetgyűlési képviselő, kormánybiztos. 4. Dr. Aigner Károly főispán.
5. Janky Kocsárd tábornok, körletparancsnok.

megyünk. Bejön a hideg. Ez jó, ez a meleg levegő. Így élt apánk, nagyapánk, mégis hóttáig elélt. Nem olyan utolsó ez az élet, volt itt mulatság, disznótor, lakodalom, bál is és jó volt ez a szoba, — jó marad ez ezután is, nem építhetünk újat.

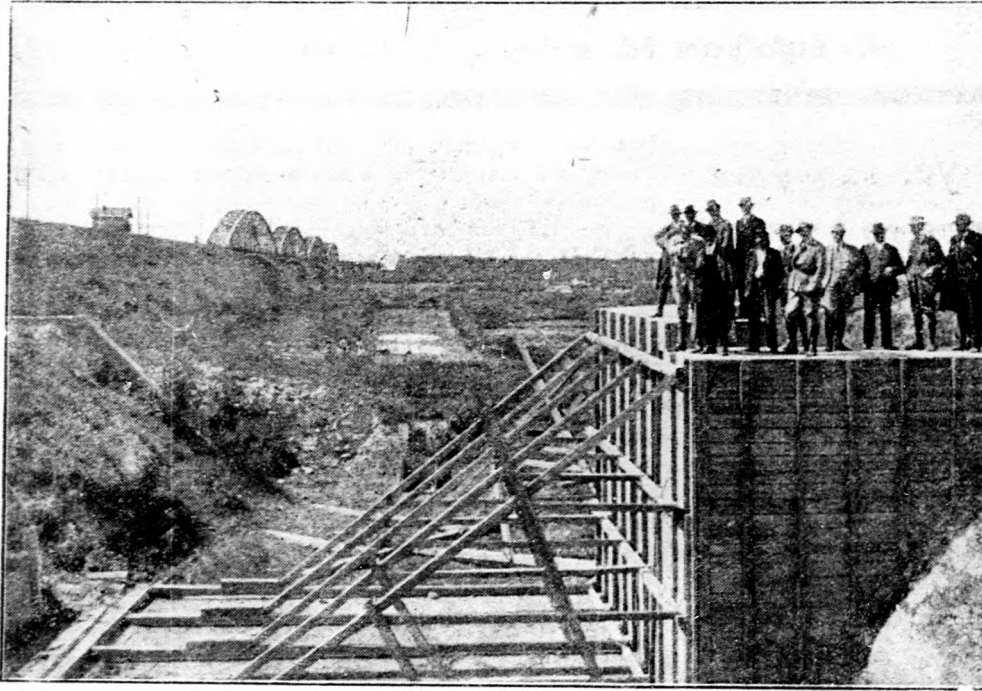
És nem magyarázhatta meg nekik, hogy «ez» a szoba is lehet napos, világos, szellős, egészséges, friss — és lakói is frissek, rugékonyak, pirosposzsgások, vidámak, erős-egészségesek, naprakimerészkedők, újéletűek és mégis ugyanazok.

Új kántort kaptak a hívők. Meglehetősen zenetudású, jóliskolázott énekű és jóízű fiatalembert. Ahogy hallja a híveit énekelni ősi szokás szerint holmi bégető, el-

fejük ott a vármegyén, hogy az új «buta tömeg» emberei galibát fognak csinálni. Jut ezekből bőven sokkal tapasztaltabb és életrevalóbb ember az új vármegyébe.

A konzervatívek pedig szintén ne féltsék a nép embereit. A legutóbbi forradalmak megmutatták, hogy a földművesnép tud okosan konzervatív is lenni, sőt alapjában véve az is. De nem fél az újítástól sem, ha elfogadható és kárunkat nem valljuk vele.

Ha a tekintetes vármegye a régi formában — nagybérlők és virilisek képében — be tudta venni a legvadabb, hozzánk legidegenebb újakat, vegye be új formában a régiakat, a kipróbált, eddig elhanyagolt véreinket, akik pedig a nemzet fentartói.

A Dunavölgyi Belvízlecsapoló Társulat Baja alatti torkolati zsilipjének munkálatai.

nyúlt formán, «botránnyosan énekelnek — szólt — ezen segíteni kell». Éneklés közben különösen kitett magáért, hatatosan és szépen énekelte a példa okáért. A hívő vénasszonyok és kádenciás öregek összeröffenek: «botránnyosan énekel, ezen segíteni kell, ne tegye csuffá szentegyházunkat».

Mit tett az orvos? Nem tágitott addig, míg levegőt, napfényt, derűt, erőt, egészséget nem erőszakolt falujára, mely csak falu maradt azért, de most már meszeltfalú, tiszta, nyitottablakú, csinos házakkal és vidám, erős, egészséges lakókkal.

Mit tett a kántor? Fogta magát, betanított egypár jótorkú legényt, leányt otthon, külön és azokkal felfrissítette, megújította az éneket a templomban — mely templom maradt csak aztán is és nem sértette a templom méltóságát, hogy az ének megújult. Jobbanmondva aztán lett csak énekké az ének.

Ez pedig azt példázta, hogy a nagyontisztelt vármegyét ha egy kissé fölfrissítjük, de hogy vallja kárát annak a nemzet, a vármegye. Nem akartunk belevinni, — ne féljenek, — naftalint, hanem igenis jófele vidéki, falusi bazsalikomot, levendulát, muskátlit a nagytakarítás után, hogy jobb, frissebb legyen a nagyszoba.

Száz szónak is egy a vége, sose féljenek a nagy-

Budapest, szeptember 17.

A DRÁGASÁG ELLEN

küzdünk szakadatlanul. Nem bullattunk könnyeket a kalmárokért, mikor a tavasszal átcsapott fejük fölött az olcsósági hullám. Sajnos, a szárazság még az olcsósági hullámot is kiszárította s most újból itt gázolunk a drágaság iszapjában, melyben hemzsegek a piócák. Ne vádolja senki a dolgoz falusi népet a drágaság miatt. A drágaság nem basznál annak a szegény falusi embernek, aki saját termés gyanánt vagy konvencióban kap pár mázsa gabonát. Mit tud rajta venni?! Még föl se tudja öltöztetni gyerekeit. Kukoricatermés bijján egy süldőt se bízhat, hogy lenne zsírja télire. Nem irigyelnivaló a sorsa. De nem is kell nagyon keresni a bűnbakjait a drágaságnak. A földesok a zürichi izmaeliták, akik lenyomták

pénzünk értékét. Mert pár év alatt megtanulhattuk, hogy koronánk emelkedése a drágaság csökkenését, koronánk esése a drágaság növekedését vonja maga után. Cinkostársaik a valutaüzérek a pesti kávéházakban, akik rongják pénzünk becsületét. Velük egy buron pendül a sok közvetítő spekuláns, aki mindent összevásárol olcsón s méregdrágán adja tovább. Itt van aztán az a sok kereskedelmi és gyári kartell. A bankok állnak a hátuk mögött. Tessék az árdrágítók elleni törvényt szigorúan végrehajtani. Nem árt egy kis vagyonelkobzás és fegyház azoknak, akik a szegény özvegyek és árvaak könnyeiből bíznak. Lapunk felelős szerkesztője a nemzetgyűlésen elég élesen mutatott rá, hol kell ezeket a piócákat keresni. Kívívta a kormány ígérését is, hogy a kereset nélküli szegény emberek hatósági kenyérellátásban részesülnek. Lássuk hát a telteket!

*

ESKÜDTEK. A földművelésügyi miniszter titkárját, valami Esküdt Lajos nevű urat, a rendőrség letartóztatta. Az a vád ellene, hogy visszaélve a miniszter batártalan bizalmával, milliókat szerzett kiviteli engedélyekért. Letartóztatták a fiatal férj barátját is. Vele osztotta meg a milliókat. A lapok azt írják, hogy mások is részesek a botránnyban, akik a politikában játszanak szerepet. Mindig a tisztesség érdekében barcoltunk. Most is azt követeljük, hogy

tessek föl vágni a kelevényt. Ne maradjon a gyanú árnyéka se a becsületes embereken. De akik ebben a rettentő drágaságban pozíciójukat arra használják föl, hogy a régi zsidó korrupciót bozzák vissza s az ébező százazrek rovására milliós vesztegetési pénzeket vágnak zsebre, azokat vessék börtönre. Jellemző, hogy az Esküdt-féle egyéneknek van mindig a legnagyobb szájuk. Piszkos lelkiismeretük mellett funigálják a tisztább erkölcsű embereket. Föltolják magukat pártvezérek és karmányférfiak bizalmába, félrevezetnek egész országot, hogy ők az igazi kisgazdák, bolott a jóra való pártnak csak kulláncsai, amelyeket bajos lerázni. De akár milyen bajos, az ilyen Esküdt—Szemző—Szinger-féle alakoknak semmi keresnivalójuk a becsületes keresztény földműves-nép vállain.

MEZŐGAZDASÁG

Rozsvetőmag megjavítása kalászválogatással.

Irta Grabner Emil,

az Orsz. M. Kir. Növénynevelési Intézet igazgatója.

Rozstermésünk nagyon silányak és ennek oka a sovány talajon kívül az, hogy a legtöbb gazda nem tekinti azt, hogy milyen fajtajú vetőmagot termel. A mi 5—6 métermázsa, legjobb esetben 7—10 métermázsa katasztrális holdankénti rozstermeléssel megelégedő gazdáink talán nem is hiszik, hogy ugyanazon a földön, jó trágyarejű földben, jó elővetemény, de egyúttal jó fajta után 14—16 métermázsa, sőt ennél több is teremhetne.

Ehhez nem sokkal több munka kell, csupán csak a föld trágyarejének megjavítása a józan takarmánytermelés útján és az, hogy a jobb műveléssel kapcsolatosan egyúttal jó rozsfajtát termeljünk.

A kalászos gabonafajták legjobb értékmérője a kalász. Ha a learatott rozstermésünket átvizsgáljuk, vajmi kevés jóra való kalászt találunk benne. A legtöbb rövid, foghíjas (ablakos) és ha ilyen a kalászos zöme, azok a cséplésnél vajmi gyengén fizetnek. Ha aratókoszorút akarunk kötni és nemcsak a kalász hosszúságára tekintünk, hanem arra is, hogy a kalászban nincs-e foghíjas, vagyis üres kalászkák, akkor alaposan sokat kell keresnünk, amíg valóban jó kalászsra akadunk.

Ezért nincsen valóban jó rozstermésünk. Kétségtelen, hogy sovány földben a rozs is csak mérsékelten terem, de próbáljuk csak meg azt, hogy rozsföldjeinket józan takarmánytermeléssel és trágyázással termőerdebe bozzuk és egyúttal a rozsfajtánkat is megjavítsuk, akkor ez a kalászosunk, mely silányabb

viszonyok között is elég jól megél, busds terméssel fog fizetni.

Ehhez azonban jó rozsfajtára is szükségünk van, mert csak ez képes a kedvezőbb termelési viszonyokat teljes fokban kihasználni.

A háború előtt a jobb rozsfajtákat Németországból és Ausztriából szereztük be. Most is arra vagyunk még utalva, mert a magyar növénynevelők csak néhány év múlva hozhatják újabb rozsfajtákat forgalomba, de addig is, míg ez történik, nagyon jelentékeny fokban javíthatjuk a rozstermésünket és a rozsfajtánkat, ha kalászválogatást alkalmazunk. Ez annál is inkább értékes eljárás, mert a külföldről nagyon bajosan szerezhettünk most vetőmagot, az is kérdéses, hogy nem romlott-e le ott a háború folyamán az eddig jónak ismert rozsfajták termőereje, de mindezekről eltekintve, az a kérdés is fölmerül, miért adjunk mi a külföldnek pénzt, ha azt magunknak megtarthatjuk.

Ha a lábán álló rozsvetésből, vagy cséplés előtt a kérékből kiválogatjuk a leghosszabb, valamennyi kalászkájában megtermékenyült, vagyis nem foghíjas rozskalászokat és azokat válogatás után újból átbíráljuk, hogy csak a valóban jó rozskalászok álljanak rendelkezésünkre, akkor ezek után lényegesen jobb termést nyerhetünk a következő esztendőben, mint a közönséges vetőmag után. Ilyen válogatottan jó rozskalászok magját külön területre kell vetnünk, hogy a közönséges rozs virágpóra azokat ne korcsosíthassa és ha kevés magot kapunk a kiválogatott kalászok után, még akkor is érdemes ezt a munkát végezni, mert a következő évi termésünkből már nagyobb területet vethetünk.

A szép kalászu rozs után, sajnos, sok silány kalászu is terem, mert a rozs a virágzás idején a szomszédos tövek virágpórából is termékenyül és az ivadékaiban a silány fajtaértékű korcstermékeket is világra hozza. Ezért kalászválogatás esetén el kell arra készülnünk, hogy a legjobb kalászok útján nyert magból nem nyerünk teljes fokban tökéletes kalászu vetést, de ha ezt az eljárást ismételjük és különösen akkor, ha valóban jó kalászokat válogatunk, néhány esztendő múlva, épp úgy mint a

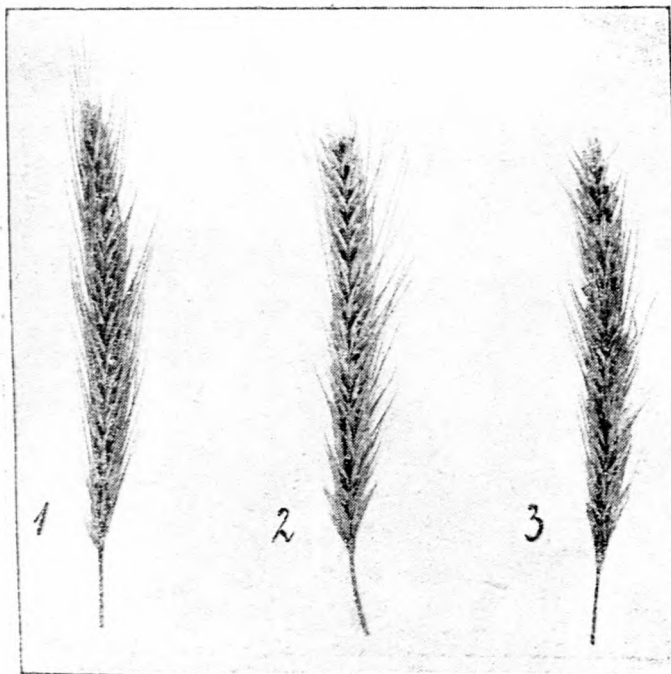
A földművelésügyi miniszter és kísérete a sárközi árvízmentesítő társulat dusnoki Vajastorok zsillipeinél.

1—3. Egérfarkú, vékonykalású, silánymagvú rozskalások.

kukoricánál, nagyon lényeges fokban megjavul a rozsfajtánk termelési értéke és egyúttal a *termőképessége* is.

A növénynemesítők a szántóföldi vetésből kiszedett jó rozsananyagok magját tövenként külön ágyakba vetik, annak utódait évről-évre osztályozzák, de ezt a közönséges termelés körében bajos megtenni. Azt azonban, hogy a lábán álló vetésből, vagy cséplés előtt, a kévékből *kiválogassuk a legjobb kalászokat*, könnyen meg lehet tenni és mert öröm az, ha jó kalászt találunk a sok rossz között, egyúttal a termések fokozására hasznos, *érdemes ezzel a munkával foglalkozni*, mert ezzel növelhetjük a termésünket. Ez az eljárás olyan, mint a rosta, mert évről-évre folytatva, kizárjuk a silány elemeket a termelésből és ezzel a termésünket javítjuk.

1—3. Hibás, foghíjas és túlhosszú polyvájú rozskalások.

A mellékelt képeken bemutatok néhány silány rozskalászt, amelyek hibásak, mert hegyes, kevés magot termő, foghíjas, vagy dús polyvájú, silány kalászkok. Az utóbbi tulajdonság azért hátrányos, mert esős időben a polyvadús kalászból a képekbe rakott rozs nehezen szárad és hamar csirázik. Ezért előnyös az, ha a polyva csak kétharmadrészben fedi a magot, de jól zárja azt és érés után a magja nem pereg. Olyan kalászt, amilyent ezek a képek mutatnak, nem szabad vetésre válogatni, mert ilyenek után jó termést nem nyerhetünk. Ámde, ha a képekben átvizsgáljuk a kalászokat, azok nagyobb részben ilyenek és ezért *érdemes a jobb kalászokat kiválogatni további termelésre.*

A jó rozskalász hosszú, tömött, felső és alsó végén egyenlően széles, négy sor maggal, egész hosszában *teljes sorú*, vagyis nem foghíjas. Polyvája nem túlhosszú, hanem a magot csak kétharmadrészben fedi, de erősen szorítja, hogy a mag belőle könnyen ne peregjen. Az ilyen kalászok közül az a legértékesebb, amelyiknek hosszú, nagy és zöld magja van, mert a németországi tapasztalatok szerint a zöldmagvú rozs jobb lisztet ad, mint a sárga-barna vagy szürke. A sokvirágú, vagyis többsorú kalászok gyakran foghíjasok, ezért azok válogatása nem előnyös.

A jó rozskalások *kiválogatásával és a magjuk elkülönített termelésével a rozsterméseinket épen úgy megjavíthatjuk, mint azt a kukoricacsövek kiválogatása révén most már sok helyen tapasztalják.* Ezért érdemes a cséplés előtt átvizsgálni a kévéket és azokból a legjobb kalászokat *vetőmagtermelésre* fölhasználni.

Kiválasztásra érdemes jól termékenyült foghíjasságtól mentes rozskalász.

Fordítsunk gondot a tenyészállatok megválasztására.

Irta Ha'asz Miklós, gazd. akadémiai tanár.

Ujabbán azt tapasztaljuk, hogy az állatárak némi esést mutatnak s el lehetünk rá készülve, hogy pénzünk javulásával az még tovább esik. Az áresésből származó látszólagos devalvációt is elkerülhetjük, ha olyan állatot tenyészítünk vagy tartunk, melynek nagy a termelőképessége. Mert ismeretes, hogy egy és ugyanazon takarmányozás és tartás mellett pl. az egyik tehén több, a másik kevesebb tejet termel. Az elsőnek nagyobb tejbozama csakis annak jobb termelőképességében keresendő. S mivel a jobb termelőképesség egyes külső jelekből is megítélhető s az kétségtelen, hogy az ilyen állat nagyobb jövedelmet is szolgáltat, arra kell törekednie a gazdának, hogy tenyészállatot mindig csak a legjobb termelőképességű és így nagyobb jövedelmet szolgáltató állatok után neveljen.

Ezt pedig úgy érjük el, ha a tenyészállatok, első sorban az apaállatok megválasztásánál szigorúan tekin-

tettel vagyunk azok származására. A származás elbírálásánál pedig nem annyira az állat színére, hanem szülőinek jó tulajdonságaira vagyunk tekintettel. Például ha tenyészbikát akarunk választani, a szép test és erős csontozat mellett elsősorban nézünk a bika anyjának tejelőképességére. Ez annyiban fontos, mert a jól tejelő anyától származó bika utódaira is átörökíti a jó tejelőképességet.

S mivel a bika, általán az apaállatok évente rendszerint több ivadékot nemzenek, azért kell ezek megválasztásánál nagyobb szigorúsággal eljárni, ami nem jelenti azt, hogy az anyaállatok tenyésztésbe sorolásánál felületesen járjunk el. Csakhogy mivel anyaállatokra, pl. tehénre sokkal többre van szükség és évente úgyis csak egy ivadékot hoz, az elbírálásnál — legalább az alsó időkben — nem járhatunk el oly aprólékosan, mint a bikánál. Később, mikor már van miben válogatni, nagyon természetesen az lesz a helyes, ha a tehenek megválasztására ép oly szigorúsággal ügyelünk. Mert csakis így érhetjük el, hogy az eddiginél értékesebb és nagyobb termelőképességű állatokra tegyünk szert.

Az ilyen nagy teljesítőképességű állatoknak pedig mindig, még az alacsonyabb árak mellett is megvan az értékük, mert ezeknél nemcsak a húsertéket fizetik, hanem az ár megszabásánál a teljesítőképesség is számításhoz jön. Tehát érdemes velük foglalkozni, mert a kitenyésztésükre fordított munka és fáradság megtérül a jobb értékesítésben. De ettől eltekintve, az anyagi hasznon kívül okvetlenül szem előtt kell tartania a tenyésztő gazdának ama erkölcsi kötelességet, hogy Csonka-Magyarország csak úgy lehet erős, vagy állhatja meg a helyét a világpiacon, ha nemcsak számbeli leg sokat, de minőségileg is jót tenyészt. Ezt pedig csak úgy érheti el, ha állattenyésztése és állattartásában a termelőképesség legnagyobb méretű fokozására törekszik.

TIZENÖT ÉS FÉLMÁZSÁS BÚZATERMÉS A KECSKEMÉTI FÖLDMÍVESISKOLA GAZDASÁGÁBAN. Hogy okszerű gazdálkodással mily nagyszerű eredményeket lehet elérni a homokon való gazdálkodásnál is, fényesen igazolja ezt a Kecskeméti Földművesiskola gazdaságának 15 1/2 mázsa átlagtermése búzából és 14 1/3 mázsa átlagtermése rozsból. A magvak hl.-súlya közvetlenül cséplés után búzánál 80 kg., rozsnál 76 kg., árpánál 68 kg., zabnál pedig 46 kg. volt. A földművesiskola gazdasága méltán szolgálhat például a körülötte lakó gazdáknak, akik közül bizony csak néhányan tudják ezt az eredményt megközelíteni. Az iskola gazdasága Székács-búzát, illmic árpát, helybeli rozst és helybeli zabot termel. 120—130 kg. szuperfoszfátot alkalmaz kat. holdanként. Ezen példás eredmény főleg Nyárady János igazgató érdemének tudható be, aki kiváló tehetségével és szorgalmával nagyban hozzájárul a homoki gazdálkodás ezen rekorderedményeihez.

MESGYÉK MINT GYOMFÉSZKEK. Csorvássy Miklós hajdunánási földbirtokos a következőkről értesít bennünket: Ha egyes vidékeken a kisbirtokokat elválasztó mesgyét megfigyeljük, látjuk, hogy ott 10—20 cm.-es sáv szántatlan van hagyva állandóan. Évszázadokon keresztül sohasem lett felszántva, gyomfészkek lett; legtöbbször helyen tarack tenyészik benne, mely aztán a mesgye mellett kétfelől egy ölnyi széles sávot a föld, illetve a dűlő hosszában végig gyökerével úgy átszö, hogy ott — bár évente szántva van már a talaj — fele termés van rendszeren; kényesebb növények pedig egyáltalában nem élnek meg a tarackos földekben. Tudjuk, hogy a tarackot

kapálással csak fejlődésében lehet gátolni, de kiirtani nem lehet; csak nyári nagy szárazságban eszközölt szántással lehet kiirtani, de erre se szokott súlyt helyezni századi gazda sem. Az országban 1000 holdakra megy a gyomfészkes tarackos mesgye. Ezekre semmi szükség nincs, mint ahogyan egyes vidékeken nincs is és mégis mindenki tudja, hogy hol a határmegállapító vonal. Ha a mesgyék felszántását elrendeli a miniszter, több ezer holdat ad át a rendes termelésnek, illetve a többtermelésnek.

Fleischmann Rezső nemesített kenderje a debrői uradalomban. Magkendervetés 1921 július 28-án.

SZEPTEMBERI TEENDŐK A MÉHESBEN. Ha az idő hűvösebbre fordul, a teletetésre gondoljon a méhész. A gondos méhész már a nyáron figyeli az egyes családok erősségét, a királynő korát s így könnyen elhatározza, hogy mely családokat fogja beteleltetni. Minden családnak kell 10—12 kg. jóminőségű lépes méz a téli táplálkozásra. Ha ennyi nem volna a kasban, pótolni kell azt. Inkább több legyen a méz a beteleltetendő család birtokában, mint kevesebb, mert a méh télen nem pazarol s tavaszkor nagy hasznára válik a családnak némi mézkészlet. Ügyelni kell arra is, hogy a halálfejtű lepke be ne surranhasson a kaptárba. Ha a röplük 6 milliméternél nem magasabb, akkor ez nem sikerül neki. Etetésre lehetőleg tiszta akác vagy hársmézet használjunk.

A SZÉNA ÉS SZALMA KEVERÉSÉT a takarmány jobb kihasználása érdekében még akkor is ajánlják a tapasztalt gazdák, ha bővelkedünk szénában. Ugyanis e keverékben eléjük tett szálás takarmányokat az állatok jobban megrágnak, miért is az emésztő nedvek bennük jobb munkát végezhetnek. Még fontosabb a keverés gyakorlása ma, mikor a legtöbb vidék takarmányhiánnyal küzd. Összekeverés előtt mindenestre jó lesz úgy a szénát, mint a szalmát megszeccskáztatni, hogy annál biztosabb legyen az egyenletes keveredés, de ha ez nem lehetséges, akkor lehetőleg rövidszálú szalmát vagy még inkább töreket használjunk e célra. Hogy mind a kétféle tökéletesen keveredjék egymással, a takarmányokat kétszer-háromszor át kell keverni. Az ilyen rázásnak, valamint a megelőző szeccskázásnak azonban megvan az a hátránya, hogy sok levél és virág-rész letöredezik. Már pedig a levelek és a beszáradt virágok a szénának legértékesebb részei. Ha látjuk, hogy a rázotttól sok ilyen törmelék hullott le, nedvestűk azt meg s hintsük reá a keverék-szálásra közvetlenül az etetés előtt.

A németek a nyári hőség elől az erdőbe menekültek. Sátorokat ütöttek fel s ezekben laktak a forró hónapok alatt. Ez egyrészt megmentette őket a fülledt városi levegőtől, másrészt nem is került sokba. Valóságos kis falvak keletkeztek a városkörnyéki erdőkben.

AZ ACÉLOS ÉS LISZTES BÚZA. Az acélos búza átmeteszve kemény és kovaszerűen áttetsző, a kalapácsütés hatása alatt szétpattog, mint az üveg, ezzel szemben a lisztes búza-szem átmeteszete hófehér s erőlyes nyomás hatására ellapul. Az acélosabb búzát szivesebben vásárolják, mert nagy sikértartalma folytán több vizet vesz fel és több kenyér, zsemlye és kifli süthető belőle. A lisztesebb angol és francia búzákat a malmok csak akkor veszik, ha acélos magyar búzát is adunk el vele. A magyar búza acélosságát klímánknak köszönheti. Igazolja ezt ama körülmény, hogy a tenger melléki búzák hazánkban acélosságban nyernek, míg a magyar búza Nyugateurópában lisztesebb lesz s így «degenerál». Néhai Kossutány tanár, a magyar búza legkiválóbb ismerője, megállapította, hogy az acélos szem keletkezése a vegetáció (növényi élet) hirtelen megszüntetésével van összefüggésben; míg a levelek zöldék, áramolhatnak keményítő a szemekbe, de a levelek elszáradásával ennek lehetősége megszűnik és így keletkezik egy búzaszem, mely sikerben aránylag dúsabb, mint a lassabban és teljesen megérett lisztes szem; van azonban az acélosságnak más oldala is. Minthogy az érés és a magvaknak keményítővel való telítődése meg van zavarva, természetes, hogy acélos szemek nem adhatnak oly nagy termést. Ezért az acélos magyar búza nem ad métermázsákban oly nagy tömeget, mint a lisztesebb angol vagy francia. A tavaszi búza hamarabb fejezi be vegetációját s így közte több az acélos, mint a szomszédos őszi búza tábláján. A kalász csúcsának szemei is acélosabbak, mert a csúcs később virágzik s így vegetációját hamarabb kénytelen befejezni. Hűvös, nyirkos időjárás mellett

is nagyobb lehet a termés, nagyobbak a szemek s jobban teltek keményítővel, de kevesebb lesz közte az acélos. Minél sásosabb, dúsabb levelzetű a búza, annál nagyobb a termés, annál több a lisztes mag.

A KAPPAN. Március és április havában a finomabb hús piacán alig van kínálat. A hizlalt libák, kacskák, pulykák, a vad-húsok szezonja elmúlt. Ezen időben a figyelem a kappanokra irányul a nagy városok igényesebb piacain. Kappanhizlalás céljából a kakasokat 4—6 hónapos korukban szokták kiherélni. A kappan növekvése közben semmi különös ápolást nem igényel; a többi tyúk közt nyugodtan jár-kelel s gondosan keresgél. Csak a piacra vitel előtt 3—4 héttel kell jobban takarmányozni. Szellős, félhomályos istállóban flegmatikusan tűri a fogságot és nagy étvágygal fogyaszt bármiféle hizlalt takarmányt. Leggyakrabban gabonadarából készítenek lefőlőzött tejjel vagy vízzel pépet s naponta 3-szor annyit adnak a ketrec tövében elnyúló vályuba, amennyit jó étvágygal elfogyasztanak. Három heti hizlalás után nagy, finomrostú, lédús pecsenyét szolgáltatnak az így hizlalt kappanok.

A KONKOLLYAL KEVERT KORPA TÁPÉRTÉKE. A tiszta konkolydara tápláléértéke nagyobb, mint a mai körrelésű búzakorpáé. Egy tehen naponta 1—2 kg. konkolydarát egészségének veszélyeztetése nélkül elfogyaszthat. Korpában eddig legfeljebb 10% konkolyt észleltek. Az oly korpá táp-értéke tehát, melyben körülbelül 10% konkoly van, nagyobb, mint a konkolymentes korpáé. Így állapította meg a budapesti takarmányozási kísérleti állomás.

TANÁCSADÓ

KÉRDÉS. Húsz éves kereskedő vagyok, kaphatok-e öndöllő üzlet folytatására iparendélyt? (Nádudvar.) — **FELELET.** Előbb, annak alapján, hogy önmaga tartja el magát és ügyei vitelére önállóan képes, nagykorúsította magát és akkor munkakönyve és bizonyítványai alapján semmi akadálya nincs annak, hogy az iparhatóság az engedélyt magadja magának.

KÉRDÉS. Velhelek-e lucernát őszi búzával együtt? (H. F., Mosonszentmiklós) — **FELELET.** Lucernát ősszel búzával vetni nem szokás. A lucerna vetési ideje március—április hó és rendszeren az ősszel elvetett rozsról tavasszal szokták elvetni.

KÉRDÉS. 3711—021. számú Bazilika- és 2183—14. számú Magyar Vöröskereszt-sorsjegyet nyert-e? (V. I. Homokmégy.) — **FELELET.** Sorsjegyeit a szeptember elsején tartott sorsoláson sem húzták ki.

KÉRDÉS. Kocák elvetelése. Gazdaságunkban a sertések járványosan elvetelnek. Öblítést úgy a kocáknál, mint a kánál alkalmaztunk, de eredmény nélkül. Kérem vélem tudatni, hogy miképpen védekezhetünk a járványos elvetelés ellen? (K. I. Székesfehérvár.) — **FELELET.** A kérdésben közölt adatok nagy valószínűséggel arra utalnak, hogy az elveteléseket fertőzés okozza, teljes biztossággal azonban ez csak a magzatok és magzatburkok tüzetes megvizsgálásával volna megállapítható. Evégből ajánlatos volna friss anyagot karbolos vízben vagy karbolos glicerinnel az állatorvosi főiskola járványtani intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-u. 25. sz.) küldeni. Hogyha az elvetelés valóban fertőzőes eredetű, leghelyesebb az elvetelt kocák 3—4 hónapig nem bocsátani kan elé, mert az elvetelés után a méh önmagától megtisztul a ragályanyagtól, ha közbeeső termékenyítés nem zavarja meg a tisztulási folyamatot. Ezzel szemben az öblítéseknek nagyon keves az értékük, mert a hüvelybe ömlesztett folyadék rendszerint nem is jut el a méhbe s így hatástalan. Szintén kevés értékű a kan taszkájának öblítése, mert a fertőzést rendszerint nem a kan közvetíti, már csak azért sem, mert a ragályanyag nem egykönnyen telepszik meg a még nem vemhes méhben. A fertőzés rendszerint úgy történik, hogy egészséges, vemhes kocák elveteltek hüvelyfolyásával vagy az elvetelt magzatokkal és magzatburkokkal szennyezett eleséget szednek fel, ezért a védekezés legbiztosabb módja elejét venni annak, hogy vemhes kocák akár a legelőn, akár az ólban ilyen szennyezett eleséghez avagy ivóvízhez hozzájussanak.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Prakatur Tamás dr. Baranya vármegye kormánybiztos-főispánja, aki a baranyai kisgazda- és földművespártot megszervezte és aki a szerbekről tömérdek bántalmazást szenvedett el.

A KORMÁNYZÓ A MŰCSARNOKBAN. A *Műcsarnok* gyűjteményes csoportkiállítását megtekintette *Horthy Miklós* Magyarország kormányzója. Másfélórát töltött a kiállításon, minden egyes műtárgyat megnézett és nemcsak az egyes műtárgyak látán, de az egész rendezés felett megelégedésének adott kifejezést.

SOÓS ALTÁBOR-NAGY SZEGEDEN. Bádoki Soós Károly altábornagy, a déli végek vezénylő tábornoka *Rutthay Gábor* huszárszázados parancsörtszt kíséretében Bajáról Szegedre érkezett, hogy az ujszegedi háromszög végbement kiürítését személyesen felülvizsgálja. *Somogyi Szilveszter*

polgármester az ujszegedi főlshabadult lakosság nevében üdvözölte az altábornagyot. A lelkes közönség harsányan éljenzett s a magyar ruhás lányok virágot szórtak az altábornagy lába elé. Majd *Horváth János*, a szerbek által megkínzott igazgató-tanár mondott szívből jövő *Isten hozottat* a vezénylő tábornoknak. *Soós Károly* altábornagy az üdvözlésre rövid beszédben válaszolt, azután tovább hajtattott *Szöreg* felé.

JEGYZÉKVÁLTÁS AZ ÁNTÁNT ÉS A MAGYAR KORMÁNY KÖZÖTT NYUGATMAGYARORSZÁG ÜGYÉBEN. A Nyugatmagyarországra bevonult osztrák csendőrség a lakosság szívós és elkeseredett ellenállása miatt kénytelen volt ismét visszahúzódni osztrák területre. Az egyes községekben nehéz küzdelmek folytak, melyeknek mindkét részről voltak áldozataik. A lakosság egymásután járul küldöttségileg a soproni ántánt misszióhoz, hogy engedje vissza a magyar csendőrséget a rend fenntartása érdekében. Az ántánt jegyzéket intézett a magyar kormányhoz Nyugatmagyarország ügyében, melyben azt a reményét fejezi ki, hogy a magyar kormány, megértve a körülmények súlyos voltát, képes lesz a szükséges eréllyel a békeszerződés pontos betartására mindenkit kényszeríteni. A magyar kormány a jegyzékre válaszolva kijelentette, hogy mindent elkövetett a rend biztosítása érdekében. Az «A» zónában történt eseményekért azonban a felelősség nem a magyar kormányt terheli. A magyar kormány hajlandó a kiürítést folytatni, ha az átadásnak egy új módját dolgoznák ki az összes érdekelt bevonásával. Az ántánt erre újabb jegyzékben szólította föl a kormányt a még megszállva tartott terület kiürítésére, mert ellenkező esetben a békeszerződés végrehajtásának biztosítására rendszabályokat léptetnének életbe. A soproni szö-

vetségesközi bizottság megvizsgálta a kirchschlagi összeütközést, amelyről az osztrákok azt állították, hogy rendes magyar sorkatonaság vezette a fölfegyverzett lakosságot. A bizottság megállapította, hogy a támadást a lakosság egyedül hajtotta végre, ott fegyveres magyar katona nem volt. A bizottság erről értesítette *Sigray Antal* gróf fő-kormánybiztost és elégtételt adva ezáltal a célzatos osztrák rágalmozásokért. *Ostenburg* őrnagy csendőrei ismét bevonultak az «A» zóna kiürített községeibe, ahol helyreállítják a rendet, a kommunista bujtogatókat letartóztatják. Az ágfalvai ütközet négy áldozatát Sopronban nagy pompával temették el. A temetésen megjelent *Sigray Antal* gróf és *Ostenburg* őrnagy is. A szabadsághősöket a város által följajánlott díszsírhelyre temették.

JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG EZERNYOLCSZÁZ HOLDAT JUTTATOTT A FÖLDNÉLKÜLIEKNEK. *Almáskamarás* és *Nagykamarás* lakói küldöttség útján arra kérték *József* királyi herceget, hogy részükre a *bánkuti* uradalmából földet juttasson. A királyi herceg már másnap leutazott *Bánkutra* és meghagyta, hogy *bánkuti* uradalmából ezerhétszáz *katasztrális boldat* azonnal juttassanak az *almáskamarási* és *nagykamarási földtelene*nek. A királyi herceg jóindulatáról az *otlakaiak* is tudomást szereztek s a fenségnek ők is előadták ilyenirányú kérelmüket, mire a királyi herceg az *otlakai földtelene*nek is megadta az *állaluk* kért *betvenkilenc katasztrális hold területet*.

A KISÁNTÁNT MEG AKARJA AKADÁLYOZNI MAGYARORSZÁGNAK A NÉPSZÖVET-SÉGBE VALÓ FELVÉTELÉT. A párisi *Temps* azt írja, hogy *Magyarországnak a népszövetség kebelébe való felvétele valószínűleg élénk vitára fog alkalmat adni*. Hír szerint a kisántánt képviselői abban állapodtak meg, hogy ha ezt a kérést előterjesztik, akkor kormányaik nevében közös nyilatkozatot tesznek. Ebben kijelentnék, hogy *mibelyst Habsburg-családból való királyt illetnének a magyar trónra, a kisántánt csapatai magyar területre nyomulnak, hogy ilyen módon érvényt szerezzenek a békeszerződésnek*.

HEGEDÜS LORÁNT ÚJBÓL ÁTVETTE A PÉNZÜGYEK VEZETÉSÉT. *Hegedüs* Loránt pénzügyminiszter néhány heti pihenés után újból átvette a pénzügyminisztérium vezetését.

A verebi földműves ifjúság a napokban nagy sikerrel adta elő a «Falu rossza» című népszínművet. A szerepeket *Szűcs Maris* ka tanította be. Az előadás jövedelmét jótékony célra fordították.

AZ OROSZOK MEGKEZDTÉK A MAGYAR TÚSZOK SZÁLLÍTÁSÁT A NYUGATI HATÁR FELÉ. *Jungerth* berlini tárgyalásai eredményeképpen szeptember 7-én a német kormány elvben hozzájárult ahhoz, hogy a hadifoglyaink ellenében Szovjetországnak kiadandó négyszáz elitelt egyén német területen is átshállítassék. Németország hajlandó volt a rigai egyezmény végrehajtásáért az orosz szovjetkormánnyal és a magyar kormánnyal szemben a kölcsönös kezességet is elvállalni, de az orosz szovjetkormánynak a megbízottai azt kívánták, hogy a kicserélés Lettországnban történjék. Ezér Jungerth dr. a berlini egyezmény aláírása után haladéktalanul Rigába fog utazni, hogy ott a lett kormánnyal az erre vonatkozó egyezményt megkösse. Ismerve a lett kormánynak barátságos érzületét és ismételten tapasztalt előzékenységét, minden okunk megvan remélni, hogy az egyezmény nébány napon belül létrejön és akkor az Oroszországban visszatartott magyar hadifoglyok bazaszállítása haladéktalanul meg fog kezdődni. A Szibériában internálva volt magyar túsók szállítása az európai Oroszország nyugati határa felé különben már augusztusban megkezdődött.

A PÁPA SZERETETADOMÁNYA A MAGYAR SZEGÉNYEKNEK. A pápa megkoronázásának hetedik évfordulója alkalmából *Schioppa* Lőrinc pápai nuncius ajándékokat osztott ki abból a küldeményből, amelyet a pápa a magyarországi szegényeknek szánt. Száz felnőt egy-egy ágytakarót és két kilogramm száraz lészlát, száz gyermek pedig egy-egy teljes télirubát kapott.

GILÁNFA TIZENHÁROM HÓSI HALOTTJA. A baranyamegyei *Gilánfa* kisközség bensőséges ünnep keretében állított emléket tizenhárom hősi halottjának. Az ünnepen megjelent *Soós* Károly altábornagy és vendégül vitte magával *lord Newton*-t, az angol felsőház tagját. Az emlékoszlopot *Kain* Ábel plébános áldotta meg. *Patácsi* Dénes nagyhatású beszédet mondott, *Nyaka* Ignác pedig a község nevében üdvözölte *Soós* altábornagyot. Az ünnepélyt *Soós* altábornagy szavai zárta be.

LORD NEWTON BARANYÁBAN. *Lord Newton*, az angol felsőház tagja, Pécsre érkezett. *Lord Newton* látogatást tett a pécsi Nemzeti Kaszinóban, kirándult *Tettyére*, megtekintette a bányákat és azután folytatta tanulmányútját a felszabadult és megszállott területen.

SZÁZMILLIÓKRA MEGYA SZERBEK ÁLTAL OKOZOTT KÁR A SZEGEDI HÁROMSZÖGBEN. *Dobrovics* miniszteri titkár, akit a kormány a szerbek által okozott károk összeírásával bízott meg, a torontál-megyei részben befejezte munkálatait. *Hozzávéleleges* számítások szerint az okozott károk összege több száz millió koronára rúg.

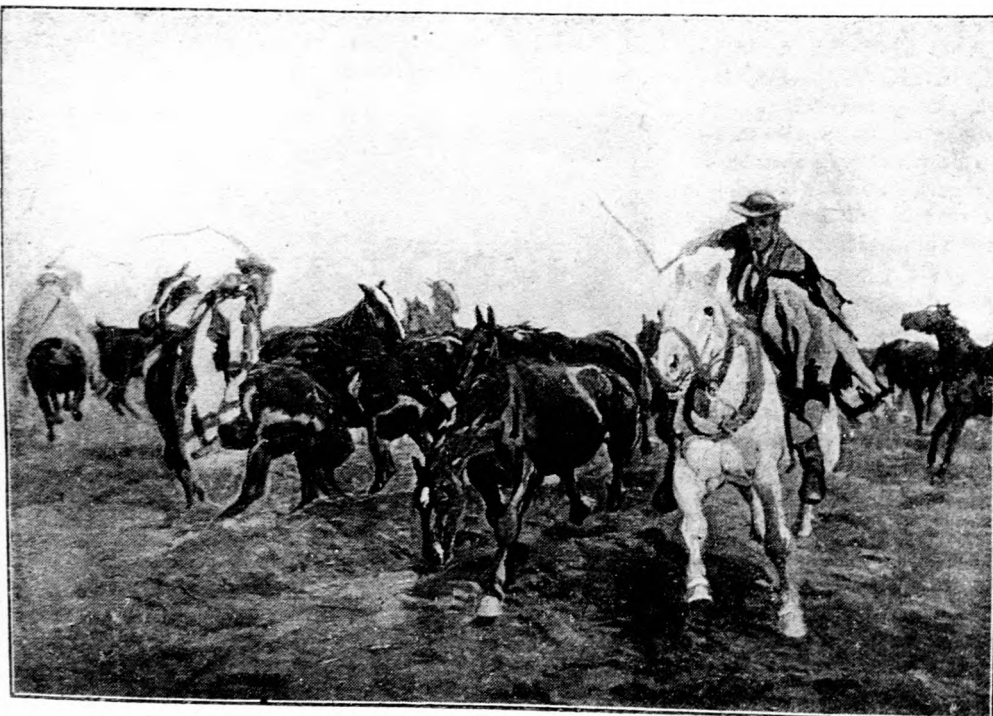
ÁNTÁNTMISSZIÓ DÖNT A SZERBEK ÁLTAL JOGTALANUL MEGSZÁLLT TERÜLET HOVATARTOZANDÓSÁGÁRÓL. *Gosset* angol ezredes *Forster* őrnagy és *Dersin* francia kapitány kíséretében Szegedre érkezett. A misszió előzetes tárgyalások után *belyszini* szemlélt fog tartani a szerbek által jogtalanul megszállt *Livó-erdőben* és a *gyálai réten*, hogy a *kérdéses* területek *hovátartozandóságáról* döntsön. A misszió hivatalos helyiségeit a városházán rendezték be.

A BÁCSKAI BUNYEVÁCOK NEM ÉLNEK KISEBBSÉGI JOGAIKKAL. *Soós* altábornagy meglátogatta *Baja* városát és az altábornagy előtt nagyszámú bunyevác küldöttség jelent meg *Baja*, továbbá *Bácska* felszabadult és megszállott területéről. A küldöttség a vezénylő tábornoknak és a *bajai* polgármesternek memorandumot nyújtott át, amelyben kijelentik, hogy bár anyanyelvüket szeretik, *semmiféle kisebbségi jogokra nem reflektálnak*. Ők *épujú magyarok, mint a többi magyar anyanyelvű lakosai a hazának*. A küldöttség elnöke kérte, hogy a memorandumot juttassák el a magyar kormányhoz és a kormányzóhoz.

A RENDŐRSÉG UJABB KOMMUNISTA ÖSSZEESKÜVÉST FEDEZETT FEL. A főkapitányság bizalmas úton a napokban azt az értesítést kapta, hogy *Rákosszentmihályon* a *Kinizsi-utca* 8. szám alatt *kommunista megbeszéléseket* tartanak. *Detektívek* mentek ki a jelzett helyre és a gyűlés végeztével *tizennyolc kommunistát* *lertörtattak* le. Ezek között van *Demény*

Pál magánhivatalnok, az összeesküvők vezetője, *Nagy Rezső* vasöntősegéd és *Siska Teréz* gépirónó, akik bevallották, hogy az összeesküvésnek a célja a jelenlegi kormányzati rendszer megváltoztatása és a proletárdiktatura kikiáltása volt. Az összeesküvőst *Landler Jenő* volt népbiztos irányította *Bécsből*. *Landler* az összeesküvőknek fejenként *harmincezer* koronát küldött agitációs költségek címen. Ezekből a pénzekből azután számos röpiratot és kommunista tartalmú napilapot adtak ki.

EVANGÉLIKUS ÜDVÖZLÉSI FORMA. Az *Evangelikus Lapok* legújabb számában azt javasolja, hogy rendszeresítsenek az egyházi életben evangélikus üdvözlési formát s a tanító a gyermekeket, a lelkész a gyülekezeteket szoktassa rá e köszöntésre: *«Ersó várunk az Ur Isten!»* Válaszúdvözlés: *«Mindörökké az legyen!»*

«Förgetegben.» Juszko Béla festménye a Múcsarnok kiállításából.

ÜNNEP A PÁPA KORONÁZÁSI ÉVFORDULÓJÁN. A budavári koronázó Mátyás-templomban az elmúlt kedden *XV. Benedek* pápa koronázásának hetedik évfordulóján ünnepi istentisztelet volt. Ezen megjelent *József* királyi herceg, *Augusta* hercegné és *Zsófia* királyi hercegné kíséretében. A kormányzót *Belitska* Sándor honvédelmi miniszter, a kormányt *Hegyesbalmi*, *Vass*, *Bernolák* és *Bánffy* gróf miniszterek képviselték. Ott volt *Schioppa* Lőrinc pápai nuncius is. Evangélium után *Hudyma* Emil igazgató mondott beszédet.

A NÉPJOGI KONGRESSZUS A FELVIDÉK KÉRDÉSÉBEN KEDVEZŐ DÖNTÉST HOZOTT. A népjogi kongresszus *Illés* József, *Rakovszky* Iván, *Dvorcsák* Győző és *Christián* Géza felszólalása után a *Felvidék és a rutén föld kérdésében kedvező döntéseket hozott*, majd áttért a balkánkérdésre. Részletesen foglalkozott a szerbek és görögök által elnyomott macedónokkal, albánokkal és montenegróakkal, továbbá *Macedónia és Montenegró részére függetlenséget követel*, míg Albánia határainak néprajzi megállapítását mondja szükségesnek. *Rakovszky* Iván felszólalására, ki melegen magáévá tette a rokon nép ügyét, foglalkozott a krimi tatárok sorsával is és elhatározta a kongresszus, hogy az orosz bolsevik járom alóli felszabadításukat erélyesen követelni fogja.

A GYÖNGYÖSI GAZDAKÖR POLGÁRI ISKOLÁT ÁLLIT FEL. A gyöngyösi *Gazdakör* polgári fiúiskola felállítására nézve mozgalmat indított a mozgalom teljes eredménnyel is járt. A polgári fiúiskola első osztálya pár nap múlva már meg is nyílik.

HAJÓINK EGY RÉSZÉT VISSZAKAPJUK. A trianoni béke értelmében Magyarország és Német-Ausztria hajóparkja fölosztás alá került. A fölosztás *Hynes* amerikai döntőbíró vezetése alatt augusztus 22-én Bécsben vette kezdetét és a napokban fejeződött be. *Hynes* ítélete szerint Magyarország hajóparkjának több mint fele megmarad. A csehek 2 gőzöst és 25 uszályt kapnak és kötelesek megfizetni a hajók értékét. Jugoszlávia köteles 1 gőzöst, 16 uszályt és 21 pontont, Csehország pedig 4 gőzöst, 25 uszályt és 5 pontont Magyarországnak visszaadni. Az ítélet folytán a magyar hajózás nem veszít személyhajókat és hajóparkjának több mint a fele megmarad. A magyar kormány a legrövidebb idő alatt küldi megbízottait, hogy az átadásra kötelezett államokkal az átvétele módjait meg tárgyalják és az átvétele eszközöljék.

A SZÉCHENYI SZÖVETSÉG BÉKÉSMEGYÉBEN. A legnagyobb magyarnak, *Széchenyi* Istvánnak eszméit hivatott nagyraemlíteni és uralkodóvá tenni a legutolsó kunyhóban is a *Széchenyi Szövetség*. Ennek a nagyjövő szövétségnek, amelynek egyik legnagyobb hajtása a szegedi népfőiskolák *Széchenyi Szövetsége*, mindinkább több és több hivatásos földművesnép körében. A szegedi *Széchenyi Szövetség* működését újabban *Békéssámsón*, *Cserepespuszta* és *Gyulamezőre* terjesztette ki. *Boraiék* Jenő tanító kezdeményezésére a lakosság nagy számában a *Széchenyi Szövetségbe* lépett. Ezzel kapcsolatban meg kell emlékeznünk *Hajdu* Bálint gazdáról, aki a szövetségnek hajlékot adott *Cserepespusztán*. *Hajdu* Bálintnak a tette bizonyára sok követőre talál és minden községben szeretettel fogják fogadni *Széchenyi* eszméit és annak művelésére otthon is fognak adni.

SZÁSZ KÁROLYT ÚJRA REFORMÁTUS ZSINATI KÉPVISELŐVÉ VÁLASZTOTTÁK. A dunántúli református egyházkerület legutóbb megtartott zsinati tagsági választása alkalmával *Szász* Károly titkos tanácsost, a képviselőház volt elnökét, aki az ősszel tagságáról lemondott, újra zsinati képviselővé választották.

«Új hazában.» Beszédes László szobra a Múcsarnok kiállításából.

A JEHLICSKA-KORMÁNY ELSŐ RENDELETEI MEGJELENTEK. *Jehlicskáék* Lengyelországban tartózkodó tót nemzeti kormánya a napokban kibocsátotta hivatalos lapjában, a *Slovák*-ban a következő rendeleteket: Az első rendelet szerint május 25-ikét a *Felvidék önállósága kikiáltásának emlékére nemzeti ünnepé nyilvánítják*. A másik rendelet a *tót bank megalapítását* tartalmazza. A harmadik rendelettel megtiltják a *cseh egyház mindennemű propagandáját a Felvidéken és a tótoknak a cseh Szokol-egyletekbe való belépését*. E rendeleteket *Unger* Ferenc külügyminiszter írta alá, mint a belügyi és pénzügyi minisztérium ideiglenes vezetője. Ezzel kapcsolatban a *tescheni Slovák* hírt hoz arról, hogy a többi miniszteri tárcát rövidesen szintén betöltik és egyúttal *magyar minisztériumot is szerveznek a felvidéki magyarság ügyeinek intézésére*.

OKTÓBERTÓL TIZENKÉT KORONÁVAL OLCSÓBB LESZ A CUKOR. Október közepén a cukor jelentősen olcsóbbodni fog. A kormány az *Árvizsgáló Bizottság* bevonásával megállapodott a gyárosokkal, hogy az új cukor ára 12 koronával lesz kisebb a jelenleginél.

ELHUNYT ERDÉLYI KÖLTŐASSZONY. *Arad*ról jön a hír, hogy ott hosszabb szenvedés után meghalt *Csécsei* Imre református pap felesége, *Csécsei Nagy* Erzsébet. A fiatalon elhunyt nagyműveltségű úrnő kiváló költő volt, akinek nevét költeményei országosan ismertté tették. A temetésen *Arad* egész magyarsága részt vett.

Olvasóinkhoz!

Felkérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetése f. é. szept. 15-én lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Szept. 15-ével új előfizetést nyitottunk, s mindazoknak, akik legalább egy félre előfizetnek, vagy előfizetésüket félévvel meghosszabbítják ingyen és bérmentesen küldjük meg

a földbirtokreformtörvény magyarázatát, amely minden kisgazda és földműves számára nélkülözhetetlen; vagy esetleges kívánságára ehelyett egy

művészi képalbumot, mely hat darab művészi, több színnyomású képet tartalmaz.

Gyűjtőinknek

két gyűjtött előfizető után egy keretezésre alkalmas, több színnyomású művészi képet adunk ingyen,

öt gyűjtött előfizető után HOGYAN LEHET FÖLDHÖZ JUTNI? című könyvet, a földreformtörvény magyarázatát adjuk, mely minden gazda és földműves számára nélkülözhetetlen; tíz gyűjtött előfizető után lapunkat tiszteletpéldányként küldjük meg a gyűjtő címére, vagy egy értékes könyvet, vagy pedig egy hat darab művészi képet tartalmazó, művészi képalbumot adunk ingyen.

Lapunk előfizetési ára félre 60 korona, egész évre 110 korona.

A „Vasárnap“ kiadóhivatala. Budapest, IV., Múzeum-körút 1.

REJTVÉNY

6 LL 66

la

(Beküldte: Hansa István.)

A rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 40-ik számunkban közöljük.

A 35-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Katonai hatóság.

Megfejtették: Kuzder Gyula, ifj. Szegi Sándor, Darányi Sámuel, Somogyi Gábor, Rektor Pál, Takács Rezső, Piltz Gyula, Herczeg Eszti, ifj. Spisák János, Szabácsy Gyula, Magyarits Istvánné, Veres Ferenc, Boros Mihály, Trenyik István, Megyeri István, Turóczy Lajos, Lunczner József, Orosz Sándor, Oszlánzi János, Gaál József, Gombos János, Szűcs Lajos, Foriszek Simon, Kovács István Gyula, ifj. Szűcs Bálint, Nagy Ferenc, ifj. Ágoston József, Csóti Balázs, Kovács Sárika, Szabó Mihály, ifj. Nagy Pál, Beke István, Zsolczay Mihályné, Király Lajos, Veres János, Kővér Balázs, Tóth Margit, Rábaszováti «Hangya» fog. és érték. szövetkezet, id. Boros Pál, Ralozsnyik János, Cselleng Gyula, ifj. Kincses Ferenc, Badár Sándor, Müle József, Boróczy Gábor, Mészáros Miklós, Szabó Elek, Vajda Flórián, Keresztury Karolina, Nagy László, dr. Tóth Imre.

Jutalomkönyvet nyertek: Lunczner József (Csanádszécs), Magyarits Istvánné (Borszöröcsök), Hangya (Rábaszovát), Vajda Flórián (Bocond), Beke István (Kisfistanya), ifj. Ágoston József (Nagygeresd), Oszlánzi János (Erdőtelek), ifj. Szűcs Bálint (Tiszabura), Gaál József (Alsószakony), Gombos János (Kőrösladány).

A 36-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

Fontos körülmény.

Betöréses lopásért két esztendőre ítélte a bíróság a cigányt.

— Van valami megjegyzése? — kérdi a bíró a cigánytól.

— Kérem alásan, a doktor úr eltiltotta nekem az ülés életmódot.

VÁSÁR ÉS PIAC

Szeptember 12-én.

Gabonavásár. (Fővárosi árak.) Búza 1400—1420 K, rozs 1100—1120 K, takarmányrpa 1800—1830 K, sörárpa 1400—1450 K, repce 1750—1800 K, tengeri 1500—1550 K, zab 1300—1350 K, köles 1120—1140 K, fehér bab 1680—1750 K, tarka bab 1890—1490 K, új bab 2000—2100 K. Az árak a feladó vasútállomáson értendők 100 kilogrammonként.

Takarmányvásár. Elsőrendű széna 550—600 K, búkköny és muhar 640—680 K, lucerna 660—670 K, szalma 280—300 K, takarmányszalma 350—400 K.

Vetőmagvak. Biborheremag 3200—3400 K, löheremag 9000—10.000 K, lucernamag 8000—9000 K, viktória borsó 2000—2100 K, mák 6000—6200 K, napraforgómag 1800—1400 K, cirokma 1000—1100 K, lenmag 2500—2600 K.

Szarvasmarhavásár. Bika jobbminőségű 31—30 K, silányabb 22—24 K. Ökör jobbminőségű 38—49 K, közép 26—36 K, alárendelt minőségű 20—25 K, magyar tehén 25—40 K, tarka tehén 80—43 K, bivaly 19—20 K, növendék 18—24 K, kicsontozni való 15—19 K.

Sertésvásár. Elsőrendű uralági sertés 100—110 K, elsőrendű szedett 95—105 K, közép 90—98 K, könnyű 55—78 K, öreg uralági nehéz 90—96 K, Szalonna 135—145 K, zsír nagyban 175—180 K. Sovány sertés nem vészelt 50 K, vészelt 65—70 K kilogrammonként.

Lóvásár. Nehéz nyugati ígásló 15.000—26.000 K, könnyű ígásló 9.000—11.000 K, alárendelt minőségű 4000—9000 K, vágó 600—4500 K.

Borjú- és juhvásár. Borjú 24—28 K, juh 19—20 K kilogrammonként. **Bőr és fagygy.** A budapesti nyersbőrpiacra fizettek marhabőrért 58 K-t, borjúbőrért 90—95 K-t, zöldsúlyban kgr.-ként. A fagygy 58 K-ért volt kapható a budapesti vágóhídon.

Zöldségfélék és gyümölcs. Napiárak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban: Sárgarépa, zöldséves kilója 8—10 K, csomója 2—3 K, petrezselyem, zöldjével kilója 12—20 K, kötege 3—5 K, zeller kilója 10—16 K, darabja 4—6 K, kalarábé I. r. darabja 8—4 K, vöröshagyma, makói kilója 15—16 K, fokhagyma kilója 42 K, fejeskáposzta I. r. kilója 14—16 K, II. r. kilója 8—12 K, kelkáposzta I. r. kilója 10—16 K, II. r. kilója 5—8 K, saláta fejes I. r. darabja 8—12 K, burgonya új. kilója 5—6 K, retek, fekete, kilója 12—14 K, ugorka kilója 8—20 K, paradicsom érett, kilója 7—15 K, zöldpaprika apró, kilója 7—8 K, tölteni való 7—16 K, tök főző kilója 4—6 K, alma faj kilója 20—30 K, közönséges kilója 8—18 K, körte faj, kilója 24—40 K, közönséges kilója 10—20 K, szőlő csemege kilója 22—30 K, szőlő közönséges kilója 18—20 K, szilva kilója 12—15 K, barack, ősz kilója 14—40 K, dinnye sárga faj, kilója 12—13 K, közönséges kilója 5—8 K, görög faj kilója 7—9 K, közönséges kilója 5—6 K.

Baroml és tojás. Élő csirke, rántanivaló, párja 70—100 K, sütnivaló, párja 180—180 K, élő hizott kacs a és liba kg.-ja 110—125 K, tisztított hizott kacs a, liba kg.-ja 110—140 K, élő sovány kacs a párja 100—160 K, élő sovány liba párja 400—700 K, élő tyúk párja 180—240 K, tojás darabja 5-60—6—K.

Bor és szesz. Az öbor árak meglehetősen változatlanok. Kötés must, vagy új borokra még nagyon kevés történt. Vétel mindössze csak néhány fordult elő és pedig elsőrendű uralági mustból hektoliterenként 2000—2100 koronáért. A szeszárak szilárd irányzat és élénk vételkedv mellett e héten is tartott szilárd áron zárultak. Elkelt finomított szesz adózva 230 koronáig, adózatlanul 130 koronáig (+8 korona városi adó). Mezőgazdasági szeszgyáráktól kontingens nyers szesz a termelőállomáson 100 koronáig volt ajánlva és több jétel 90 koronától 100 koronáig forgalomban is került. A gyümölcsfélékárak szintén drágultak.

Idégen pénznemek legmagasabb ára. 1921. szeptember 12-én: 51 drb Napoleon-arany 1575 K, dollár 455 K, francia frank 84 K 80 f, lengyel márká 125 f, német márká 4 K 45 f, olasz líra 19 K 85 f, osztrák korona 84 f, orosz rubel 40 f, cseh szokol 5 K 89¹/₂ f, román lei 4 K 84 f, szerb dinár 8 K 15 f, 1 ezüst korona 20 papír koronát ér. 100 magyar koronáért Zürichben 180 svájci frankot fizettek.

Főszerkesztő: MESKÓ PÁL. Főmunkatárs: BUDAY BARNA.

Felelős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felelős kiadó: MESKÓ PÁL.

SZIVÁRVÁNY

ELBESZÉLÉS
IRTA: TÁRNAI ISTVÁN

Katonkáné, a Szélpál István anyósa nagy óbégatással rohant be a pitarba. A sirató asszonyok vontatott hangján jajgatja:

— Panni teee! Hallod-e Panni teee!

Leült a vizes lócára, az arcát két keze közt beletemette a kék kötőjébe s úgy jajveszékelt.

— Panni te, Panni, hallod-e Pannikám!

Az utcai szoba ajtaját inkább kíváncsian, mint ijedten nyitotta ki egy menyecske, a sokat hívott Panna. Takarítgatott a tiszta szobában, mikor kicsalta az édesanyja jajgatása.

— Na mi az? Mér van úgy megijedve?

Katonkáné levette a kék kötőt a szeméről s úgy szepegte könnyein keresztül, sűrűn törölgetve hol a szemét, hol az orrát:

— Jajajaj! Hazajött, megjött...

— Kicsoda jött meg?

— Jajajaj! Az urad...

Kiragyogott a menyecske arcán az öröm napja.

— Gábor?

— Jaj dehogy is Gábor, dehogy is Gábor!

Az öröm napja elé fekete felhő szállott.

— Hát?

— Isván. Isván gyűlt meg a fogságbul.

Piros lett a Panni arca, hogy belé szökött minden csepp vére. Ijedt hitetlenkedéssel kérte: István gyűlt meg? Azután elfogyott az arca piirja és szintelen sápadtság festette halotti fehérre. Az ajka se mozdult, ahogy szólott: Hát él? Hát megvan?

Katonkáné most már bővebben adta a szót. Ott van az öregeknél.

Bizton itt lesz mingyárt! Ahogy a kúton jártam, már Balogék elött jöttek azzal a bűdi boszorkával...

Panni riadtan nézett fel. Egy pillanatig, mintha futni akart volna. Menekülni valami kísértet elől. De megállott, a két szeme lecsukódott, az ajka remegett. Odatámaszkodott a falhoz, két kezét összekulcsolva az ölébe hullatta. Ha ide jön, megöl. Ha megtudja, megöl.

Katonkáné újra kezdte a jajgatást. Jajajaj mi lesz velünk? Mi lesz velűünk! Azután megint dühösre vált a hangja s kifenygetett a pitarajtón arra Balogék felé. Csak az a bűdi boszorkány ne jönne vele! Az a Belzebub leánya, az a minden rossz, az a... az a... Nem talált újabb dicsérő szót, átcapott hát ismét a jajgatásba. Jajajaj, mi lesz, mi lesz? Mi lesz, ha megöl, ha megöl egyetlen leányom, szerelmes gyerekem?!

A bűdi boszorkány, a Belzebub leánya, a minden rossz alatt pedig idős Szélpál Istvánné értendő, a Panni anyósa s így

a Katonkáné kedves nászasszonya is ugyanegy személyben. Ha itélni lehet a szapora dicséretből, talán helyes a következtetés, hogy

Katonkáné nem nagyon állta a nászasszonyát, de az igazság csak úgy teljes, ha ugyanezt Szélpálnéről is elmondjuk. Sőt, talán még inkább mondhatjuk el róla. Szélpálné a fia házasságát rangon alólinak tartotta s annak idején mindent elkövetett, hogy meg ne történjen. Amikor pedig minden igyekezete ellenére is mennyévétette Pannit a fia, éjjel-nappal azon munkált, hogy megrontsa a fiatalok életét. Mindig remélte, hogy talán el tudja a fia szívét fordítani az asszonyától s a szerencsésen elért válás után még ki lehet egy jó házassággal verni a csorbát, ami a rangon esett. Szélpálné ugyanis

Bordács lány volt s így anyai ágon rokonságot tartott a Győrfeikkel, Királyokkal, Nagy-Bagikkal, a környék legdögösebb nagygazda családjával, amelyekben épen nem volt ritkaság a bíróviselt, vagy más hivatalbéli atyafi. Az igaz, hogy az atyafiskodás kissé egyoldalú volt, mert inkább csak Szélpálné tartotta, de ha szoroson kutatjuk, hát elvégre letagadni még sem lehet.

Már az ő édesanyja elkövette azt a végzetes hibát, hogy férjhez ment az édesapjához, aki pedig sem nagygazda, sem tanácsbéli nem volt. Zsellér volta meg is látszott a gondolkodásán, mikor az egész neves familiát megtagadva, őt férjhez engedte Szélpál Istvánhoz, aki pedig a zsellérek közt sem volt az első s bizony csak tengett-lengett, míg valahogy az atyafiság be nem dugta a községi útkaparó hivatalba, hogy éhen ne vesszen. Így minden jó remény fiában gyűlt meg, hogy az majd helyreállítja a lejáratott tekintélyt. És lám, mi lett a szép reményekből. Belehabarodott egy idegenből ideszakadt jött-ment perszóna csitri leányába, akik ott tengődtek a falu végén az öreg Sztahu viskójában s gondozták az ágrólszakadtat abban a reményben, hogy a viskó majd rájuk száll az öreg halála után.

Talán megétették a fiát, talán más praktikákkal kötözték oda magukhoz a szívét, de nem hallgatott az se jó szóra, se dorgáló szóra, hanem egy napon odaköltözött a cselédekhez s három hétre rá már a legkisebb reménye is füstbe szállott idős Szélpál Istvánné, mert Katonka Panniból ifjú Szélpál Istvánné csinált a fia konok akaratát, meg a törvény szava. De azért nem nyugodott bele s minden erélyével, asszonyi ravaszágával azon igyekezett, hogy a reperálatlan sorsot is megreperálja.

— Na mi az? Mér van úgy megijedve?

Legjobban spekulál

aki tőkét műtrágyába fekteti. Jövő évben duplán kapja vissza pénzét. Superphosphát norvég-salétrom, mész-nitrogén megbízható gyárhoz és államilag ellenőrizve. Kingazdák egyesülve vásárolják Lányi Lajos, nyug. okl. gazd. intéző mezőg. szakirodája Budapest, Kazinczy-utca 14.

Legjobban az jár, aki az

„Uj Barázdá”-ban és a „Vasárnap”-ban hirdel.

NEUSCHLOSS-LICHTIG

Repülőgépgyár és Faipar R. T. Budapest.

Központi iroda: Budapest, V. ker., Balaton-utca 2. Telefon: 156—154, 79—43.

Gyártelepek: Budapest, V. ker., Pozsonyi-út 21—23. Pestszentlőrinc, Gyómrői-út, Albertfalva.

GYÁRT: Gazdasági szekeret, szekeralkatrészeket, mezőgazdasági felszerelési cikkeket, mindennemű szerszámnyeleket, kiscigda- és konyhabutorokat, konyhaeszközöket, azonkívül parkettát, bútort, torna- és sportszereket.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapáló ekék, fűkaszalók, marokrakó és kéveköttő aratógépek, lögereblyék, kézi-járgányos-, motoros- és gőzcsepplőkészletek, szecskavágók, répvágók, daralók, morsszólók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„Hangya” mezőgazdasági géposztályánál szereshetők be legjutányosabban.

Nagyapáról unokára

száll a hira a legtüketesebb háziszernek, a

Diana-sósorszesznek,

mely úgy külsőleg bedörzslésre, mint belsőleg cukorra cseppentve, csodálatos eredménnyel használható mint fájdalomcsillapító, hűsítő, felfrissítő, egészségpótló szer. Egy kis üveg ára 24 korona, egy középüveg ára 65 kor., egy nagy üveg ára 130 kor.

☛ Kapható mindenütt! ☛

Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi R.-T. Budapest, V., Nádor-utca 30. sz.

Szövetkezetek figyelmébe!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekecipők, box-, sevro- és zsiros bőrből a legjutányosabb napi árakon szereshetők be a

„Hangya” cipőosztályánál.

Tehénbőrscizmák, boxscizmák, munkáscipők nagy választékban.

ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ

INTÉZET R.-T.

amely kizárólag keresztény és nemzeti alapítás, elfogad olcsó díjtételekkel és kedvező feltételekkel

Tűzbiztosításokat
Jégbiztosításokat
Betöréses-lopás biztosításokat
Élet- és népbiztosításokat.

Más társaságnál érvényben levő biztosításokat teljes felelősség mellett vesz át. IGAZGATÓSÁG:

Budapesten, IV., Fővám-tér 2. félemelet.

Főkirendeltségi székhelyek:

BUDAPEST, GYÓR, DEBRECEN.

Kirendeltségek: Szombathely, Kaposvár, Székesfehérvár, Szeged, Esztergom, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Eger, Cegléd és Kecskemét.

A „Hangya” vidéki szövetkezeteinek tagjai a legjutányosabb árak mellett szereshetik be ruházati cikkeiket, miért is ajánlatos, hogy

a kiscigda és földmives úgy a saját, valamint a családtagjainak ruhászükségletét mint: kész férfi öltönyök, férfi és női felsőkabátok, fu- és gyermekruhák, férfi és női kötött kabátok, swetterek, férfi, női gyermekharisnyák, szövet- és kelmeárkat

a „Hangya” vidéki szövetkezettel utján szerezzék be.

Szakorvosi rendelés vér- és nemibetegok részére.

Rendelési órák nap. Rákóczi-út 58. I. em. 1. SZÜST SALVARSAN-ÜLTÁS!

Már megjelentek!

Az Uj Barázdá Naptára 1922. évre . . . ára 20 K

Nagy Képes Családi Naptár 1922. évre . . . ára 20 K

A Falu Naptára 1922. évre . . . . . ára 15 K

A Vasárnap Naptára 1922. évre . . . . . ára 15 K

Magyar polgár ez évben csakis ezen,

a nemzeti és a földmives- és kiscigda-nép szellemével egyező, értékes, komoly és gyakorlatias s amellet

a legrszébb és legolcsóbb naptárakat veszi.

Vegye meg már most és mutassa meg minden szomszédjának!

Egyellen falusi és tanyai házban sem hiányozhatnak ezen naptárak!

hogyan fogadunk el hazafiatlan ponyva naptárakat, hanem mindenütt követeljük a kiscigdák, földmivesek és kisciparosok igazi naptárait!

☛ Kaphatók a kiadóhivatal utján (Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám), minden lapelárusítónál, minden könyvkereskedésben és minden Hangya szövetkezetben. ☛